

PROGRAMA

congrés

NORMA I DISSIDÈNCIA

Repensar la ciutadania des del cos

25-26 octubre 2019 **IVAM**

CONGRÉS NORMA I DISSIDÈNCIA

Repensar la ciutadania des del cos

Durant el període colonial, tant en les metròpolis com en les colònies d'Europa, va establir un sistema legal basat en la distinció radical d'uns subjectes i uns altres que repercutia en els seus drets en l'espai públic, però també en els privats i en els marcs afectius i familiars. Encara que en la França de final del segle XVIII se celebrava la Declaració Universal dels Drets de l'Home i el Ciutadà, la noció de ciutadania tenia poc d'universal: categories com la raça, el gènere o l'orientació sexual es convertien en jerarquies que articulaven l'ordre social després de segles de construcció cultural de la diferència.

Aquesta exclusió sistèmica es va inscriure directament sobre el cos. El cos com a construcció política, social i cultural va ser el lloc en el qual es van materialitzar l'explotació i la violència contra els qui, en el marc del capitalisme i el colonialisme, sustentaven l'avanç econòmic i de poder europeus. Per a això, es "va inventar" un cos "normal" que és abans de res amo de l'espai públic. Un espai civil; un espai domesticat, autodenominat "civilitzat". Allò normatiu, principalment blanc, masculí i heterosexual, establia els límits a l'accés a aquests drets.

Aquest congrés planteja discutir, des de diferents perspectives com la pràctica artística i curatorial, i altres disciplines com els estudis culturals, teoria política o filosofia, diferents definicions i experiències entorn de la ciutadania a Europa i al Mediterrani. D'una banda, com a concepte homogeneïtzador i normalitzador, es tracta de pensar en les justificacions i les conseqüències de les diferents experiències no normatives al llarg de la història i el present. D'una altra, la ciutadania actualment és repensada i qüestionada des de dissidències que plantegen altres maneres d'entendre-la. Identitats i solidaritats, en alguns casos transnacionals, que qüestionen l'estat com a origen del sentiment de pertinença o el que James Holston va dir "ciutadania insurgent", que responen a les expectatives d'una comunitat sense la intervenció de l'Estat i que s'organitzen i se subjectivitzen per a habitar l'espai públic.

Inés Plasencia, directora del congrés

PROGRAMA

DIVENDRES 25 D'OCTUBRE

10.00h Benvinguda i obertura del congrés

10.30h Conferència

Violeta Assiego. *Formes d'exclusió i construcció de la normativitat: 'el ciutadà ideal' vs. 'el subjecte dissident'.*

La defensa d'una subjectivitat política no pot implicar la reproducció de violències i discriminacions cap a les individualitats col·lectives que habiten fora de la norma, que ocupen els marges i les perifèries. En aquest cas, quin sentit tindrien

els lluites de drets si per a aconseguir la ciutadania plena, la consecució d'una "ciutadania ideal" es deposita el rebuig, l'exclusió, l'estigma i l'oblit en altres cossos, les identitats i les vivències que qüestionen i amenacen les presències hegemòniques? Estem davant de la construcció d'una normativitat que reprimeix i exclou el subjecte dissident, fins i tot dins dels mateixos moviments socials? Possiblement, sí.

11.45h Pausa cafè

12.15h Comunicacions. *Aproximacions al cos i la dissidència*

Daniel J. García López. *El cos que resta.*

Patricia Picazo. *Crítica com a sabotatge: una metodologia per a la dissidència.*

Silvia Guillamón i Jorge Belmonte. *Polítiques del cos no normatiu. Cap a una representació fílmica i pedagògica de l'alteritat.*

Soledad Arnau. *El cos. Condició de possibilitat i expressió d'opressió.*

Víctor M. Ramírez. *El cos tacat. La repressió dels invertits en l'arxipèlag canari durant el franquisme.*

14.00h Pausa esmorzar

16.00h Comunicacions. *Colonialisme: representacions i perpetuacions a l'espai públic*

Andrés Pachón. *Rostritat i caixa negra. Errors endèmics de les tecnologies biomètriques.*

Javier Cuevas del Barrio. *El 'moro sodomita' i la construcció de la identitat nacional a Espanya.*

Odette Fajardo. *Performance al carrer Colón.*

Papa Balla Ndong. *El "Top Manta" i la disrupció en l'espai públic: Quina alternativa?*

17.30h Pausa

18.00h Conferència

Alessandra Di Maio. *El Mediterrani negre: ciutadania i resistència a la ciutat de Palerm.*

La capital de Sicília, Palerm, és un dels principals ports de refugi d'innombrables immi-

grants que arriben a Europa des de les costes africanes. Mentre que Europa, inclosa Itàlia, ha experimentat recentment impulsos nacionalistes, Palerm s'ha distingit com un lloc experimental on repensar i qüestionar les nocions de residència, mobilitat, ciutadania i pertinença. A través d'una sèrie d'iniciatives, la ciutat s'ha convertit en un centre d'artistes de primera línia, escriptors, intel·lectuals i activistes que s'han reunit per a explorar les formes històriques i contemporànies en què les veus negres han sigut silenciades i els cossos negres han sigut ambiguament imaginats en la cultura global dominada per Occident. Investigar aquestes qüestions és fonamental per a entendre el que ocorre actualment al Mediterrani, un lloc crucial de la diàspora africana des de l'era clàssica.

DISSABTE 26 D'OCTUBRE

10.30h Inici de la jornada a càrrec d'**Inés Plasencia**

11.00h Conferència

Melanie Keen. *Ésser humà: l'art en l'era de la incertesa i el populisme creixent.*

Durant els últims 25 anys, Iniva ha treballat amb artistes i estudiosos que han traspassat davanteres i s'han resistit a la categorització fàcil. Les nocions convencionals de diversitat i diferència han sigut constantment qüestionades i les perspectives marginals han passat a un primer pla a través del seu treball. El paper d'una institució cultural ha de ser el de comprometre's amb idees complexes i a vegades, insondables. Aquests són part de l'ésser humà i són fonamentals per a la pràctica de molts artistes que han treballat amb Iniva durant les dues últimes dècades.

12.00h Pausa café

12.30h Taula redona

Daniel Baker, Rubén H. Bermúdez i Nancy

Garín. *Futurs i ficcions*

Aquesta taula redona reuneix diversos projectes curatorials i de creació artística que apunten a la creació de nous imaginaris, a la projecció de futurs encara imaginats i a ruptures del real entorn de formes d'exclusió determinades. I tu, per què eres negre?, del fotògraf Rubén H. Bermúdez; l'exposició "Futuroma", comissariada per Daniel Baker, i "Anarchivo sida", exposició comissariada pel col·lectiu Equipo re, del qual forma part Nancy Garín, plantegen la imatge, l'art i l'arxiu contrahegemònic com a activadors de resistències i comunitats que posen en joc les categories i avenirs "normalitzadors".

14.00h Pausa esmorzar

16.00h Comunicacions. *Pertenències i resistències en l'art i el museu*

Felipe Rivas San Martín. *No s'ha de confondre dissidència amb diversitat. Insubordinacions artísticopolítiques davant del consens sexual de la postdictadura a Xile*

Leandro Colling i Tiago Sant'Ana. *Què passa quan el Queer entra en els museus?*

Silvia García Márquez i Miriam Ecurriola. *L'exploració del nou cos polític*

Suset Sánchez. *Homes negres que en silenci miren a càmera: agència afrodescendent, descolonització i representació de masculinitats en pugna en el vídeo cubà.*

17.30h Pausa

18.00h Conferència

Jean Beaman. *Ciutadania cultural, raça i pertinença: el desafiament per a França i la resta d'Europa.*

Gran part de la investigació en ciències socials ha utilitzat l'estatus de ciutadania com una frontera que marca els límits entre els qui estan dins i els qui estan fora de la societat. En aquesta conferència, qüestione aquesta noció mostrant com, fins i tot, els individus que són ciutadans formals continuen sent marginats de la societat en general per la seua raça i origen ètnic. Basant-me en investigacions etnogràfiques i entrevistes amb minories ètniques a la regió metropolitana de París, demostre com la ciutadania cultural i la negació d'aquesta explica millor la seua exclusió contínua. La ciutadania cultural se centra en l'afiliació i la pertinença social, i significa una reivindicació de pertinença que és acceptada pels altres. Quan considere les dimensions multifacètiques de la ciutadania i la pertinença a França, demostre les limitacions de la inclusió social plena dels habitants no blancs de França i com el republicanisme francès continua marcant, en lloc d'esborrar, les distincions racials i ètniques. A més, connecte això amb qüestions més àmplies de racisme i exclusió en tot Europa.

19.00h Conclusions i tancament del congrés.

GENERALITAT
VALENCIANA

Conselleria d'Educació,
Cultura i Esport

TOTS
A UNA
VELU

IVAM ³⁰
1985-2015